

1521. Toplantı, 4-6 Mart 2025 (DH)

H46-34 Öner ve Türk grubu (**Başvuru** No. 51962/12), **Altuğ** Taner Akçam grubu (**Başvuru** No. 27520/07), Artun ve Güvener grubu (**Başvuru** No. 75510/01) ve **Işıkırık** grubu (**Başvuru** No. 41226/09) / Türkiye

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının icrasının denetimi

Referans belge
CM/Notlar/1521/H46-34

Kararlar

Bakanlar Komitesi,

1. Bu grupların esas olarak, başvuru sahiplerinin nefret veya şiddeti teşvik etmeyen görüşlerini ifade ettikleri için cezai kovuşturmayla maruz kalarak ifade özgürlüğü ve özgürlük ve güvenlik haklarına haksız ve orantısız bir şekilde müdahale edilmesinden ve bunun toplumun tamamı üzerinde yarattığı caydırıcı etkiden kaynaklandığını hatırlattılar;

2. Komite'nin, *Öner ve Türk* grup davalarına ilişkin olarak 1406. toplantısında (Haziran 2021) (DH) kabul ettiği Ara Karar CM/ResDH(2021)110'da belirtildiği üzere, Komitenin Türkiye'de ifade özgürlüğüne yönelik haksız müdahalelere yol açan ceza hukuku uygulaması sorununu, Mahkemenin *İncal* kararını verdiği 1998 yılından bu yana incelemekte olduğunu; bazı mükerrer bireysel davalar kapatılmış olsa da, alta yatan pek çok sorunun devam ettiği izlenimini sürdürdüğünü yeniden hatırlattılar;

Bireysel tedbirler ile ilgili olarak

3. *Yasin Özdemir* ile *Bakır ve Diğerleri* davalarında başka bireysel tedbire ihtiyaç duyulmadığını not ederek, bu davaların incelenmesini sonlandırmaya ve Nihai Karar CM/ResDH(2025)35'i kabul etmeye karar verdiler;

4. Yetkilileri, Mahkeme'nin ihlal bulmasına yol açan ceza yargılamalarının sonucuna, ayrıca yargılamaların yeniden açılmasına ve yeniden açılan yargılamaların sonucuna ilişkin bilgileri, bu grupların incelenmesine dair Notlarda belirtilen tüm davalar bakımından sunmaya davet ettiler;

Genel tedbirler ile ilgili olarak

5. Yetkililer, özellikle yüksek mahkemeler tarafından sağlanan ve Mahkeme'nin yorumladığı Sözleşme'ye uygun olarak ifade özgürlüğü ilkelerini destekleyen iç hukuk mahkemelerinin örnek kararlarını ilgiyle not ettiler;

6. Yetkililerin, ilgili hükümlerin (son beş yıla ilişkin olarak Terörle Mücadele Kanunu'nun 6 § 2 ve 7 § 2 maddeleri ile Türk Ceza Kanunu'nun 215, 216, 220 § 7, 314, 125 § 3, 299 ve 301. maddeleri) uygulanmasına ilişkin daha ayrıntılı veri sunmalarının önemini bir kez daha vurguladılar; söz konusu hükümlerin ifade özgürlüğünü ilgilendiren uygulamalarının değerlendirilmesine imkân sağlayacak şekilde, hangi tür fiillerin bu kapsamda ele alındığına dair ayrıntıları talep ettiler; ayrıca yetkilileri bu hükümlerin tümünün uygulanmasına ilişkin örnek kararlar sunmayı sürdürmeye davet ettiler; ulusal kapasitenin bu tür hedefli veri toplama bakımından güçlendirilmesine katkı sağlayabileceği değerlendirilen bir Avrupa Konseyi işbirliği projesinin uygun olup olmadığını, Sekreteryaya ile istişare içinde yeniden değerlendirmeye teşvik ettiler;

7. Önceki incelemelerinde, Ekim 2019'da Terörle Mücadele Kanunu'nun 7. maddesinde yapılan ve haber verme sınırlarını aşmayan ya da eleştiri amacı taşıyan düşünce açıklamalarının suç oluşturmaması gerektiğini netleştiren değişikliği memnuniyetle karşıladıklarını hatırladılar; yetkilileri, ifade özgürlüğü ihlallerine yol açan Terörle Mücadele Kanunu ve Türk Ceza Kanunu hükümlerinin değiştirilmesi için, bu örnekten ilham alarak benzer

bir yaklaşımı değerlendirmeye davet ettiler; bu tür bir değişikliğin, yasama organının ifade özgürlüğüne verdiği önemin açık bir göstergesi olacağını belirttiler;

8. *Işıkırık* grup davalarına ilişkin olarak, Mart 2024'te Türk Ceza Kanunu'nun 220 § 6 maddesinde yapılan değişikliklerin Anayasa Mahkemesi tarafından tespit edilen eksiklikleri gidermemiş olmasını üzüntüyle karşıladılar; Anayasa Mahkemesi'nin 5 Kasım 2024 tarihli yeni kararında 220 § 6 maddesini iptal etmesini memnuniyetle karşıladılar ve yetkilileri, Anayasa Mahkemesi'nin "kanunun kalitesi" yönündeki değerlendirmelerinin gelecekte 220 § 6 maddesine ilişkin yapılacak değişiklikler sırasında dikkate alınmasını temin etmeye çağıldılar; ayrıca yetkilileri gelişmeler hakkında Komiteyi bilgilendirmeye davet ettiler;

9. Komitenin daha önceki kararlarında Türk Ceza Kanunu'nun 301, 125 § 3 ve 299. maddelerinin Sözleşme gereklerine uygun hâle getirilmesi için mevzuat değişikliği yapılması ihtiyacının altını çizdiğini hatırlatarak, yetkilileri bu amaca yönelik somut tedbirler benimsemeye yeniden teşvik ettiler; bu kapsamda hazırlanmakta olan yeni İnsan Hakları Eylem Planı'nın sunduğu fırsatın değerlendirilmesini önerdiler; Avrupa Konseyi'nin bu doğrultuda teknik destek sağlamaya hazır olduğunu ifade ettiler;

10. *Sevinç* davasındaki ihlalin temelinde yer alan askerî mahkemelerin kaldırılmış olması ve Askerî Ceza Kanunu'nun 85. maddesinin uygulanmasında sivil mahkemelerce Sözleşme'ye uygun bir uygulamanın geliştirilmesi nedeniyle, *Sevinç* davasının incelenmesini sonlandırmaya ve Nihai Karar CM/ResDH(2025)36'yı kabul etmeye karar verdiler;

11. Yetkilileri, bu davalar grubundaki tüm çözülmemiş sorunlara ilişkin güncellenmiş ve konsolide bir eylem planı sunmaya davet ettiler ve en geç Mart 2026'daki DH toplantısında bu grupların incelenmesine devam etmeye karar verdiler.